

ה同伴ות נולאי וישראל
הספרייה

החוֹג לְבּוֹלָאות שֶׁל הַתִּשְׁבּוֹת הַעֲבֹדָת
בּמוֹעֵצּוֹת הַאוֹזְרוּת גַּעַתּוֹן, סּוֹלֵם-צּוֹר, גַּעַמּוֹן

4/15/82

יוני 1979

בפתח העלוֹן:

לפנינו פרסום נוסף, במקביל לפועלתינו האירוגנית השוטפת, העלוֹן – כקודמי – בתכנו עדין לא מצא דרכו ביטוי אל האפיק הרצוי, כוונתינו לפניות הלוק ונשנות אל חברי החוג שישתפו עצמן בהבעת דעתם ועמדות, שלא ספק יעשירו את הקורא בכל אשר קשור בתחביבם.

בלנסכח כי הידיעון, חייב להיות כלי ביתוי לכל חברי החוג ושוב לא נשאר לנו אלא לקות, כי אכן בעתיד הקרוב יחושו החברים ויושטו עוזרם.

למערכת עניין להחיתת התוכן, לשנות השגירה ולא לקפוא על שמירה.

רציפות הפעולות

בתקופת החגים לא פסקה פעילות החוג בחודשי הקיץ, למروת החופש הגדול שלפנינו אנחנו מ一封信 למשכיות סדירה.

לא כל היעדים הוועדו שבין הופעת עلون אחד לשנייהו. נתקלנו בקשיים בארגון התערוכות, בהשגת חומר עיוני ומיצוט העוררת מצד חברי החוג במשימות אחדות. יחד עם זאת צווין כי לפחות שני חברי החוג תורמים בכל זאת משהו מיכולתם, "משהרו" כאמור מוטר מעת שבעמם מלא כלום."

בתקופה האחרונה התקיימו שני כנסים מלוויים הרצאות ותערוכות. כן קוינו מספר פגישות זוטא ביטuur, מצובה ואפק. בחודשי הפגרה נפגש בីחיעם ועברון בהתאם לחזור מה-10 ביוני שנשלח לכל חברי החוג, בעוד הכנס הרחב יותר, מועד לתאריך ה-6 בספטמבר באולם מ.א. געתון.

עוזרת האגודה החיפאית

בסיפור רב עליינו לציין את הסיווע המשמעותי מתעם אגודות הבולאים בחיפה. שתי הרצאות בפרק זמן שונאים רושמעו ע"י השופט חרמן ומינס שהתקבלו יפה וטרחתם לא הייתה לשוא. עשות חברי החוג הקשייבו להרצאות בדריכות שלא ספק תרמו להרחב דעת.

בחודש מרץ הירצה השופט חרמן, בליווי הדגמות בפנים קסט, בהמחישו לנו את הנושא: "בול על בול".

בחודש מיי ריתק את הנוכחים בהרצאתו מינס בהסבירו על תערוכות בכלל ושתת לפניו בפרט בעיות הקשורות לשירות לעתורכת בולים ארצי, העתידה להתקיים בחיפה בספטמבר 1980.

תערוכה נודדת נאה

בדרכ זו מודים אנו לשירות הבולאי, על תרומתו הרבה בהשאי לו לנו תערוכת בולים נאה ביותר. התצוגה הייתה מורכבת מישראל מוחות בנושאים אמנות כشعיריכם הגראפית עשויה בטעם ובכשרון. התערוכה זכתה להצלחה גדולה במספר ישובים שם הוצגה לרווחה. לא נשאר לנו אלא ל��ות להמשך השאלת רוחות תצוגה של השירות הבולאי.

המשך הרצאת אורח (מ. כהן – מנהל השירות הבולאי) "בין האמן והמציאות"

... בעיות רבות מטעורויות מדי פעם – לאחר ההכנות שהסתימו – לקראת הדפסת הבול. לא אחת כוראה, כי בغالל התפתחויות מסוימות, משנים את תאריך הופעת הבול, כפי שזה קרה בתקופה האחורה עם בול השלום, שתאריך הופעתו נדחה מדי פעם.

אין גם לשכוח כי הבול הינו מסמך ולא יצירה אמנותית בלבד. לא אחת חלים עיכובים של הרגע האחרון, כדיימת בול הנשייה וייצמן משנת 1952 הידוע כתקרית בין "נס המדינה ואפרו של הנשייה". מ. כהן הסביר למשל את הקשיים בהפקת סידרתי ציפורים:

לאחר שמתabolicות הוצאות וביתנת הסתמה לצירום, נדרש אישור מאנשי מדע לתת תוקף לעיורים מבחינת מהותם, והיה וישנן הערות למען שניוי, לא תמיד מת愍ים הצעות השינויים על דעתם של הציירים והדיננים הולכים ומסתכנים. ועוד דוגמא: בול TABA משנת 1952: כותב רב הובל כי האוניה המצירה על הבול – אינה במצוות יכולת לעגון כפי שהיא מומוקמת. קיימות השגות שונות המתבטאות במילימטר לכטן או לכטן וכן בעיות הקשורות לצבע זה או אחר. קשיים אלה נובעים מהניגודים שבין האמנות החופשית והבול כמסמן.

בול השואה - 14 שנים לבטים

ובעה נוספת; גודל הבול - ושוב ניגוד, הפעם בין השקפותו של האספן והבול כקבלה. האספן מעוניין בבול ייצוגי גדול, לעומת זאת הפקידות בדאר הגורסת, כי בול שצורתו גדולה מבקשת עליהם.

כאמור: לשיאו והמתנה "זכרו" בולי השואה בישראל, שהופיעו ב-1962. מ. כהן מספר כי בנושא השואה לא ניתן כמעט לתפיסה על פיסת ניר קטנה, כביתי להתרחשויות מעיקה ונוראה, הנושא הינו אומלך והשרות הבולאי נאבק 14 שנים על עיצוב הבולים וככלב שלא להנפיק בולים בנושא מקודש זה לצורה בnalית.

הציירים ואחריהם...

מלאת ציור בולים - זאת לכל הדעות עבדה קשה ומורכבת. - ללא ספק התברכה ישראל בkowski גראפיאים מוכשרים שם הולך לפניהם והמציריים גם בשבייל ארחות רבות דאר האומות המאוחדות.

קיים ועדיה ציבורית לשיפור הצעות המוגשות וכאן מתגלים קשיים נוספים של דחיות בגל חוסר אפשרות התכנסות הוועדה לעיתים מזומנים.

פרט להפניות לציריים-אמנים מוכרים, יש ומתבלות הצעות מכל אדם. הנושאים מובאים לפני ועדיה המורכבת מאנשי "בצלאל", אוניברסיטת ת"א, נציגות הגרפיאים ואגודות הציירים. כן מתקבלות הצעות תלמידי "בצלאל" שזוכים להצלחה גדולה.

התערבות גורמים...

אין השירות הבולאי משוחרר מלחצים של גורמים שונים ותכנית "אישים" תעיד. כתוצאה לכך הצעה השירות הבולאי ועדת פרופסורים שירכיבו סידרת "אישים" מהמנין, אורלם הממשלה (הקדמתה) ביטלה זאת מחשיכירת תקדים. לא כן התפתחו הדברים בתקופת הממשלה הנוכחית, וכן הופיעו בולי המפקדים.

גם לא סוד הוא, כי לא אחת התערוררו בעיות בגל לחצי החוגים הדתיים שהבולט בהם, וכתווצה מכך, "חיסול" בול נוצרת מהסידרה דאר אויר השלישית.

בזהוננות זו קבוע מ. כהן כי קיימת דעתה משובשת כי החוגים הדתיים מתנגדים להדפסת בולי דיווקנות ולא כן הדבר. מאידך הוגשה שאליתה בכנסת בוגונג לכל של "כתה נס" שמופיע בו "שם המפורש", ואחד הדברים הכאוביים ביותר הייתה התנגדות הדתיים - וזאת בכל התקופה - שבבול השואה תופעה "שמע ישראל".

ומ. כהן מסכם...
למרות האוטומציה המשוכללת וכתווצה מכך צימצום ממשמעותם בהדפסת בולים, ממשיכה הנפקתם בקנה מידה רחב דוגה בארצות המשופעות בטכנייה מודרנית. ההסבר לתופעה זו; הבול נחשב כמכשיר חינוכי מלכתי תעמומי מדרג ראשון. בפטגון סיני עתיק נאמר כי "צייר אחד מספר יותר אלף מילים". ובבוא הזמן - מסיים דבריו מ. כהן - כשיתמכו תולדות מדינת ישראל, יתרמו בולי ישראל בעזירה והדרכה לא פחות מאשר בתונים אחרים שנכתבו והודפסו.

בתשובה לשאלות שהרצגו למ. כהן נודיעו לנו מספר דברים:

- (א) בול אינדשטיין ננראה לא יופיע השנה.
- (ב) קיימת החלטה להוצאה בול שפינואה.
- (ג) בול בערך - 50 ל"י בן יופיע.
- (ד) התקבלו בקשה להנפקת בול "גולדה"
- (ה) אין השירות הבולאי מסוגל להודיע על שינויים בסוגי ניר, דבק, שינוי, צבע ופוספור.
- (ו) עדין לא נמצאה התרופה לחולדת, למורת המהקרים במכון וויצמן וכנראה יקח הדבר שניים.
- (ז) דמי שירות למנויים מסתכם למשלו כ- 25 ל"י לעומת גבית תשלום של 3.20 ל"י בלבד.
- (ח) קטלוג "השירות הבולאי" עתיד להופיע בעודם הודשים מספר.
- (ט) 100 מיליון לירות מסתכם פדיון השירות הבולאי בשנה האחרונה.
- (י) בגלל הירידה המתמדת של ערך הלירה, פוחתת פופולריות בולי ישראל בעולם.

פריט בולאי ישראלי "פסול"

בארכות הברית קיימים אירגון פעילים בשטח הבולאי המכונה "כלבי שמירה". ארגון זה רואה את תפקידו: להזהיר אספנים, לבלייר כשריטים בולאים שיש בהם הונאה ושאים עומדים בפני קרייטרוניים מקובלים בשטח הבולאות הצרופה.

ובכן - משום מה - מופיע בפעם הראשונה באחד הפירוטים של הארגון הב"ל, הרוצה בולאית הישראלית "ברשימה השורהה". המדובר בגלוי מזכרת "הרכבת בארץ ישראל" שראתה אור בדצמבר 1977 ומודגש כי' "הוצאה לא הכרחת".

רבים בישראל הבינו תמייה ולא יכולים לדדר לסוף דעתם של "כלבי שמירה" אלה, שמצווא לנכון לפסול את גליון מזכרת זה.

זופים מרעילים באיטליה

זופים בולים באיטליה נהפכו בשנים האחרונות למכת מדינה, אולם הגרווע מכל שבבולים מהסידרה "איטליה '76" - "סירקואה" בולים מין המניין, התגלה הדבק המשמש את הבולים האלה להדבקה, לגרום להרעלות ומחלות.

עד בשנת 1975 התגלו ההרעלות הראשונות אבל תקופה ארוכה אי אפשר היה לקבוע סיבתן. לאחר זמן מה נחשפו סודות של המחלות, כאשר כמותות גדולות של בולים מזופים שלא נמכרו, נתפסו. כתוצאה לכך הוציאו מהמחוזור כל הבולים המקוריים הזהים לבולים המזויפים ועל ידי כך נמנעו הפצתם של הבולים המזויפים.

בול דאר - אגדה - 27 מיליון לירות!

אלפי מאמרם ורשימות פרסמו במשך עשרות שנים, ברוב שפות העולם אודות פיסת ניר דקיקה - יחידה בעולם - שמשקלה 1/10 גרם. מדובר בבול דאר של גורינה הבריטית משנת 1856 בערך סנט אחד.

הבול הוצג בתערוכות בשנת 1965 "ברoil פסטיבל הול" בלונדון, וכן בשנת 1971 בגרמניה וב- 1978 בפראג (צ'כיה). בתערוכה בגרמניה נשמר הבול בחדר מיוחד בארון מזכוכית משוריינת, תחת השגחתם של שוטרים וכשלים מזוינים.

מעניין כי כל אלה שראו את הבול, התרשםותם הייתה שלפניהם פיסת ניר מכוערת ושוונה לגמרי מהדפסי אותו בול בעthonות המצוירת בעולם.

מ- 7 עד 27 מיליון לירות

לא נרבה לכתוב על הבול המפורסם ביותר בעולם, הסיפור ידוע. הבול עבר מספר בעליים, מאז גילתה אותו צער בגינוי הבריטית במאה הקודמת. בספר רק כי בעליו של הבול, ביום הוא אירופי ווינברג (יהודי?) מאוסטרליה קיבל הצעת מחיר דמיונית של כ- 27 מיליון לירות ישראליות עבורו. להפתעת המציגים (מייפן) דחה א. ווינברג את ההצעה. הבול נקנה ע"י א. ווינברג במכירה פומבית בשנת 1970 בארצות הברית ומהיריו היה 7 מיליון לירות.

יש לציין כי הבול של סנט אחד מגינוי הבריטית הינו כמעט היחידי, שאין מופיע מחירו באף קטלוג מעשרות הקטלוגים בעולם.

שפטם השניה של חברי החוג

במשל שערכנו בין חברי החוג, מסתבר שפטם השניה בתחביבם הבולאי שלטות הגרמנית ובמידה פחותה האנגלית. האחוז הגבוה יחסית של הגרמניות מתפרש בהשפטת הקטלוגים, המקובלים על חוגים רחבים.

בעזרים בגרמניה (קטלוגים: צומשטיין/מיכל/בורק - 32 קטלוגים שונים לעתונות	42%
בעזרים באנגליה (סטנלי גיבונגס/סקוט ועתונות	25%
נעורים בהונגריה	11%
נעורים בפולניה	9%
נעורים ברוסיה	6%
נעורים בצרפתית	5%
נעורים בספרדיות.	2%

על אודות מכירות פומביות

רבות נכתב ופורסם אודות מכירות פומביות של בולים. אנחנו - חד פעמי - נספר לקוריאנו השתקפות האינפלציה במדינתנו בשטח הבולאות. בתקופה האחרונה, מכירה "רודהף" מכירה והאחרונה שהתבצעה של ג. היילבורן מחייב השיגו בה מחירים לעתים דמיוניים, כמעט עדמאה אלף לירות פריט.

לפי עדות יודעי דבר מנגנים כי כ- 80 אחוז הקונים הם ישראלים לעיר, לעומת מכרות פומביות של שנים עברו, שהיחס בין הקונים מישראל ומהר' היה שווה בשווה.

והנה מספר דוגמאות מהמכירה הנ"ל: בסוגרים, המחיר ההתחלתי:

בול מלגניה מ- 1919 נמכר ב-	15,500 ל"י (- 5,000 ל"י)
בול מדנמרק מ- 1851 נמכר ב-	19,000 ל"י (10,000.-)
בול מאנגליה מ- 1882 נמכר ב-	58,000 ל"י (7,500.-) עם כתמי חלודה
גילון זכרון ליכטנשטיין מ- 1932 נמכר ב-	49,000 ל"י (- 15,000 ל"י)
בול מפולניה מ- 1919 נמכר ב-	12,000 ל"י (7,500.) בול פורטו

בולי ישראל:

דאר עבררי 1000/500 1000 פרוטות נמכר ב- 77,000 ל"י (40,000) עם שובלים בחלוקת פגומים
דאר עבררי 500/1000 פרוטות על מעטפה נמכר ב- 60,000 ל"י (50,000) עם שובלים לא יום ראשון
בול התבעם שובל על מעטפה יומ רראשון נמכר ב- 40,000 ל"י (15,000)

עם חתימת העלון התקבלה חוברת של מכירה פומבית עתידה להערך של חברת "גביע" מת"א ובה
כ- 3000 פריטים. ושוב הצעות מחרדיי התחלה:

בול מצרפת משנת 1849 מחיר התחלה - 90,000 ל"י
בול מצרפת זוג הפוונים מחיר התחלה - 28,000 ל"י
גלוון זכרון מאוסטריה מחיר התחלה - 42,000 ל"י
גלוון זכרון מאוסטריה מחיר התחלה - 48,000 ל"י
בול מאנגליה משנת 1882 - 1 לירה 30,000 ל"י
בול מאנגליה משנת 1883 - 5 לירות 70,000 ל"י

וכן בולי ישראל מראשית המדינה שמחורי התחלה מגיעים עד כדי - 100,000 לירות הסידרה.

מכירת בולי או"ם ללא תקדים

בכ- 125 מיליון לירות ישראליות נמכרה הרזאה אחת - לעזין השנה הבינלאומית לילך -
שהתקיימה ב- 4 במאי 1979 (כולל הזמנות מוקדמות), בשני מושדי דאר או"ם - בניו-יורק
ובגינזבך.

תוך שעות אחדות אולו בשני המושדים 4 הבולים שהונפקו, למורות הכמות הגדולה שהסתכמה
 בכ- 9 מיליון יחידות. סכום עתק (125 מיליון) זה, של הרזאה אחת שווה לפדיון של השירות
 הכלוא בישראל במשך שנה שלמה!

ביום ההופעה המתינו בתור, לפני אשנבי המכירה, החל משעות הבוקר הקטנות אלפיים ולסיטום
 היום, חזרו מאות רבבות לבתים מאוכזבים כלעומת שבאו.

הגורמים לתופעה:

מספר מרכיבים חשובים וחכמו לטופעה יוצאת דופן זו והם:

- (א) פתוי להשגת גלונות של 20 בול, שהופיעו עם הסברים וקישוטים המעודרים שליל הגילון.
- (ב) ביקוש מיוחד אצל האספנים ברחבי העולם, הבוגרים אוספים בלבד, בכל הקשור בשנה
 הבינלאומית לילך.
- (ג) מספר אספני בולי או"ם הולך וגדל מדי שנה.
- (ד) כ- 150 ארצות הודיעו על הנפקת בולים לעזין השנה הבינלאומית לילך.
- (ה) גורמים ספוקולטיביים "התלבשו" על הרזאה הוו; (בגלל הגלינות הקטנים).
- (ו) מעשית, הutzמזה המכירה בגין הגלינות, שגרמו להקטנת התפוצה של סידרות שלמות.
 בסה' ב' הדרפסו כ- 105 אלף גלינות מכל בול ואלה נחטפו כ"לחמניות חממות".

בול יודאיקה בברלין

ב- 9 באוגוסט 1979 יופיע בול בברלין, בערך 90 פניג, ועליו דיוקנו של משה מנדלסון, לרגל 250 שנה להולדתו. הפילוסוף היהודי זהה, התפרסם במאה השמונה עשרה, כמניח הרוחני של היהדות. הוא נולד בשנת 1729 ונפטר ב- 1786 בברלין.

בין פעליו הרבים, למשה מנדלסון הזכות היסטורית כמושיא עתון עברי (אולי ראשון) בשם "קהילת מוסר", שהתייחס לאחת הטבע והמסורת. אולם חייו של העתון קצרים היו. ומאו כתוב עתיק גרמנית. בין פירושמי הרבים - בשיתוף מלומדים יהודים אחרים - הוציאו מ. מנדלסון ב- 1783, תרגום התורה בגרמנית.

אחד מבניו - אברהם - התנצר ב- 1822 והוא אבי של הקומפוזיטור הנודע פליקס מנדלסון ברתולדי.

106 שנים ברציפות

הছוצה והכתר, סמל הדאר הנורבגי, מודפסים החל משנת 1872 ברציפות עד ימינו אלו. הסמל מופיע על גבי הבולים מהמנין 106 שנים וזהו שיא שאין דומה לו.

אספני בולי נורבגיה מוצאים עניין מיוחד בהרצאות אלה, הוואיל ובמשך השנים התגלו הבדלים רבים באשר לסוגי ניר, צבע, שיבון, גודלו ועוד.

"לא אלמן ישראל"

מסתבר כי בדומה אצלנו - האינפלציה באיסלנד מתבטאת גם בбол מכתבים. בעוד ב- 1972 19 משלוח מכתב, בטור איסלנד הסתכם ב- 7 קרונות, הגיע הביל שנתי 1978, לאוטו מכתב ל- 70 קרונות. וכך הונפק באיסלנד, בתקופה האחורה בול בערך 1000 קרונות!

סטטיסטיקה מענית

באירופה נעשה מثال מה הם הנושאים שהאספנים מוחכמים ביותר:

ראשון הנושאים - המשחקים האולימפיים

(2) תעופה. (3) ימאות. (4) בעלי חיים. (5) צמחיה. (6) חלל. (7) אמנות הציור. (8) כדורים. (9) דת.
(10) צבא. (11) בול על בול. (12) מכוניות. (13) רכבות. (14) אירופה. (15) האגדה הביבלאומית לדאר.

